

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 1000—; pt. particulari Lei 600—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 400—. În străinătate Lei 1200—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 10—

Fondator: Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Redactor responsabil: Dr. Mihai Veliclu.

Sumarul:

Problema prețurilor. — Ideea de organizare în economia politică. — Doi englezi de seamă despre imperialismul englez. — În atenția publicațiilor periodice. — Suplimentul zilnic al revistei „Finanțe și Industrii”, Anul I, Nr. 29. — Bursa. — *Cronică*: Impozitul la mobilier pentru dobândă. Prolungirea termenului pentru prezentarea acțiunilor la încredințare. Academia română de agricultură. Societăți noi. Uzinele Reșița. Monete metalice. Retragerea monetelor de Lei 250. Diferențe de curs. Societatea Națională de Gaz Metan. Ministerul de finanțe. Constantin Garoflid. Remunerația cenzorilor.

Problema prețurilor.

Într-o ședință a Consiliului de miniștri d-l ministru al agriculturii, a pus în vedere o fixare a prețului grâului în așa fel, ca să poată servi ca bază de alinare și pentru celelalte produse ale țării, nu numai cele agricole, dar și cele industriale, manuale etc. Între timp de fapt, prețul grâului s'a fixat la Lei 220.000 de vagon însă nu a transpirat încă nimic, cum se proiectează coordonarea celorlalte prețuri amintite mai sus. Este și foarte explicabil acest lucru, deoarece o fixare coordonată a prețurilor este una dintre problemele cele mai grele ale economiei politice.

Experiențele altor state ne arată că în timpurile noastre o fixare a prețurilor depinde de o mulțime de momente câteodată contradictorii cari prezintă un

complex foarte încălețit, fapt care ne silește a reveni asupra unor principii stabilite în cursul vremurilor în special ce privește prețul cerealelor învederat la noi ca bază de plecare.

În secolul trecut politica acestor prețuri se baza pe inițiativa particulară care avea joc liber, și statul influența această politică numai cu ajutorul vămilor prohibitive de import în baza cărora se putea activa ușor. Aprovizionarea mondială cu cereale a suferit însă de atunci modificări esențiale cari încă nu au ajuns a fi puse la punct. Este deci de stabilit, dacă statele a căror bază de existență este agricultura, mai pot opera pe baza principiilor vechi. Dacă personaje conducătoare dela noi preconizează o intervenție cât mai puternică a statului față de politica liberală din trecut, această tendință are temeuri cari trebuie bine considerate, căci se mișcă spre o monopolizare a comerțului de cereale. De fapt nici nu mai putem alege între o politică agrară liberală sau dirijată, deoarece ne aflăm deja într'un sistem dirijat. Numai o chestie mai rămâne de lămurit: dacă se va încredința monopolul comerțului de cereale unei instituții particulare, sau dacă el va fi preluat de stat. Mai mult ca în alte compartimente ale economiei naționale, hotărârea în aceasta materie depinde de concepția universală a vremurilor noastre, adevărată de mentalitatea în materie socio-

logică a conducătorilor noștri, cari azi tind spre o colectivizare în viața de stat.

Dacă însă privim lucrurile dintr'un punct de vedere mai practic, adică în sensul unei realizări de scop de stat, pentru a atinge acele țeluri cari sunt mai priincioase dezvoltării sale, atunci vom sta în fața unei probleme de coordonare între agricultură și industrie.

Dacă în constelația actuală a politicii noastre economice conducerea crede necesară o stimulare a producției agricole prin dirijare, atunci trebuie să cercetăm, ce fel de mijloace îi stau la îndemână pentru acest scop.

Introducerea unui monopol de cereale are avantaje și desavantaje căci stau în strânsă legătură cu constituția țării. Politica de prețuri al unui monopol poate ușor ajunge în serviciul de interese particulare cari nu trebuie neapărat să coincidă totdeauna cu interesele statului. Sub un regim unde puterea executivă este independentă de partide și grupuri de interese economice, chestia unui monopol al cerealelor va trebui altfel considerat ca în state cu regim parlamentar, unde partide politice legate strâns de interese economice, au cuvântul. Mai trebuie considerat și faptul dacă o fixare a prețului cerealelor se poate atinge mai ușor prin excluderea, ori prin activarea unui comerț particular de cereale. La noi până acuma nu s'a observat o tendință de monopolizare particulară a acestui comerț. Înființarea de cooperative ori alte instituții de desfacere a produselor agricole cari ar lua lupta cu tendințele particulare, ar avea șanse să decidă care dintre aceste două elemente sunt mai chemate a domina comerțul cerealelor. În cazul acesta guvernul nu ar avea altă misiune, decât prin măsuri potrivite vamale să susțină această emulație. Din nefericire războiul a adus cu sine o schimbare radicală în privința aceasta, reducând proporțiile mondiale ale exportului nostru de cereale între margini foarte modeste, așa că manevrarea cu vămile nu mai poate avea niciun efect. În locul concurenței libere a intrat în acțiune sistemul de compensații după care o anumită cantitate de marfă importată își află compensație în

străinătate printr'un export echivalent de al nostru.

Experiența altor state a arătat că pentru o reglementare a prețurilor este în prima linie necesară o reglementare a producției. Printr'un sistem de magazii, în care să fie totdeauna o rezervă de cereale, statul ar putea influența mișcarea prețurilor, cumpărând cantități corăspunzătoare de cereale când prețurile scad, și punându-le în vânzare când prețurile sunt în urcare. În felul acesta s'ar putea ajunge la o stabilitate oareșcare a prețului — ar urma însă să se facă același joc și pe partea industriei. Aceasta este o altă latură a problemei care de astădată rămâne numai amintită. Dar și sistemul de inmagazinare își are meteahna sa, căci cine poate prevedea dacă și pe viitor politica de stocaj va rămânea un leac efectiv și nu va veni momentul unei desfaceri silite care să strice mai mult decât să folosească prețurilor?

Iată deci atâtea întrebări cari așteaptă răspuns și soluții. Privind împrejur și trăgând concluzii din experiențele altor state cari deja au trecut peste frământările noastre actuale, poate că vom găsi calea cea adevărată.

E. VANCU.

Ideia de organizare în economia politică.

(Urmare).

5. Organizarea în practica politicii economice naționale.

Ideea de urmărit în cadrul unei economii naționale, nu este totdeauna destul de clară. Condițiunile unui ideal economic național le-am arătat mai înainte și ele prezintă multe greutăți în practică. Importanța mare a idealului politic face ca să nu se poată urmări în mod statornic multă vreme o singură cale. Așa cum se înțelege azi politica și cum se face, ea presupune o serie de schimbări de atitudine care duc și la o modificare a idealului economic și deci a politicii economice.

Am arătat în partea de la început a acestor însemnări cum se realizează în practică organizarea și care sunt principiile care rămân oarecum

neschimbate, indiferent de idealul care se urmărește. Există o tehnică a organizării care, în anumite condiții generale, foarte largi ca cuprins, se poate aplica. Am discutat care sunt și am spus că au un aspect deosebit în problema economică. Problemele economice care se pun unul stat au fost în general rezolvate din punctul de vedere al organizării lor prin două grupe mari de măsuri:

- dreptul economic;
- planul economic.

Aceste două noțiuni sunt de dată recentă, ceea ce nu înseamnă că problemele din această categorie nu s'ar fi pus și mai înainte dar ele au fost puține și n'au putut fi grupate într-o categorie până în ultimii ani. Statul și-a pus probleme economice din momentul existenței lui dar măsura în care el s'a interesat de aceste probleme a variat: se poate găsi în întreaga istorie politică a lumii semnele mai mult sau mai puțin puternice a interesului economic care a determinat variate acțiuni politice sau simple măsuri economice.

Nu ne interesează aici legătura care este între politică și economică ci numai acțiunea economică a statului care este azi foarte activă și pe care în practică o împlinește prin cele două categorii de măsuri.

a) Dreptul economic.

Am vorbit despre ideea de drept, de normă, de lege, în cadrul ideii de organizare. Precizarea felului în care urmează să se împlinească faptul organizat este esențială. Fără ea, nu se poate concepe împlinirea organizării în practică. E necesară stabilirea felului în care urmează a se realiza ceea ce se urmărește și trebuie ca această normă să fie neschimbată. În cadrul unui stat reglementarea faptelor economice trebuie să fie consfințită prin ceea ce se cunoaște sub numele de lege.

Original, legea era rezultatul unei îndelungi cercetări a evoluției naturale a unei societăți și întărirea anumite concluzii la care s'a ajuns prin experiență înăuntrul unei anumite ordine morale.

Azi legea vine mai ales în forma unei anticipări a evoluției, a unui stadiu spre care societatea tinde în mod natural sau trebuie ort urea conducătorul să meargă. Nu e numai o transcriere a unei norme apărute natural în societate înăuntrul unei ordine morale-naturale, ci creează un principiu moral de ordine în societate pentru viitor.

Legea este expresia unei idei a cărei împlinire o urmărește cel ce conduce, ea repre-

zintă o idee, o atitudine, un ideal. Din cauza aceasta alcătuirea legii e o operă mult mai grea decât în trecut și este făcută în general de un singur om, de un grup restrâns de oameni. Lipsese azi, în statele totalitare, organul larg de consultație politică și elaborare pe care-l reprezenta parlamentul și votul. Un om, o grupă de oameni, care cred într-o linie de urmat și un țel de atins sunt făuritorii legilor lumii noi, fără amestecul niciunei competențe democratice parlamentare.

E un alt înțeles al puterii legislative pe care-l dezvoltă azi statele naționale. Cele trei puteri din stat nu se mai pot separa cu ușurința cu care, cel puțin în principiu, se putea face în regimul democrat. Legea e rezultatul unei idei care se urmărește, caută să împlinească ceea ce nu este, nu consfințește o stare de lucruri ci creează una nouă: organizează.

În materile economice, norma trebuie să fie legată de idealul de care am amintit înainte și deci determinată de el. Nu se poate arăta niciun fel de schemă a principiilor generale după care trebuie să se alcătuiască norma economică. Ea depinde aproape numai de idealul ce trebuie îndeplinit.

Se pot căuta în practica de până acum a statelor totalitare principii de drept economic care pun temelie pentru dezvoltarea lui. Un drept economic a existat din momentul când s'a făcut cea dintâi încercare de reglementare a comerțului sau dreptului de exercitare a lui, a producției sau circulației de bunuri în general. El cuprindea numai un număr restrâns de activități și avea un caracter privat, legat de împrejurări și interese particulare, uneori chiar personale. În regimul liberal, originea principiilor de drept economic ar trebui să fie cuprinsă în constituția țării. Această lege fundamentală lipsește azi în marea majoritate a statelor totalitare și e înlocuită cu declarații sau programe politice. Legile unei țări totalitare sunt făcute într'un anumit spirit iar nu în sensul unor formule rigide pentru că s'a întâmplat să fie cuprinse într'o constituție. Legea în epoca de adânci prefaceri prin care trecem este în continuă transformare. Mai mult decât atât, unii cred că nu este necesară nici chiar menținerea unei ordine legale ci totul trebuie reglementat în cadrul ideii iar nu a literii.

Totuși legea este necesară tocmai pentru a ajuta împlinirea ideii. Ea reprezintă spiritul de ordine, calea pe care se poate realiza o idee, ce nu se poate împlini prin ea însăși grație unei simple enunțări.

Nici chiar o revoluție nu se poate împlini fără ca principiile ei să fie bine fixate. E numa-

o chestiune de măsură dacă se intră sau nu în amănunte dar principiul larg trebuie precizat. În general însă, din cauza variației de forme, dispozițiile legale sunt foarte numeroase și se vine mereu cu completări și lămuriri a unor situații noi.

Înțelesul noțiunii de drept economic nu este lămurit îndeostul azi. Fără să existe în știința juridică un capitol aparte rezervat dreptului economic, el a fost obiectul studiilor juriștilor. S'a ajuns la mai multe definiții a lui astfel :

Un înțeles al dreptului economic din timpul războiului 1914—1918 cuprindea toate măsurile privitoare la viața economică și care nu intră în grupurile speciale : civil, comercial, fiscal etc.

O altă explicație a dreptului economic pleacă de la economic, ca obiect de drept și numește drept economic toate măsurile legale ce privesc economia : după alții numai cele ce privesc întreprinderea și pe întreprinzător.

S'a mai încercat să se facă din dreptul economic, mai precis din ideea economică, baza întregului drept așa cum dreptul natural al secolului al 18-lea avea la baza lui natura.

W. J. Hedemann care încearcă o sistematizare a acestui drept (Deutsches Wirtschaftsrecht) privește cuprinsul dreptului economic ca pe o realitate pur și simplu, variată ca cuprins. Alegerea măsurilor legale care intră în cadrul dreptului economic nu este făcută după un criteriu fix. H. pleacă de la ideea existenței a două tendințe simultane și contrare în societatea omenescă ; o căutare după comunitate și în același timp o chemare a intereselor noastre egoiste. Pornind de aici el încearcă o sistematizare a dreptului economic, împărțind studiul în două grupe mari : întâia, statul și viața economică și a doua viața proprie a economiei. H. scoate din cadrul dreptului economic grupele care sunt azi bine precizate din punct de vedere al dreptului în ce privește cuprinsul lor și anume dreptul comercial, fiscal, valutar etc. care deși apropiate de dreptul economic formează grupe distincte.

Acest punct de vedere nu e îndeostulător. O împărțire a dreptului după cum se referă la probleme în legătură cu Statul și cele ale vieții economice însăși, e o împărțire arbitrară și după criteriul aparente, chiar dacă în practica studiului dă rezultate bune. Cu atât mai mult, cu cât se încearcă în acest sistem eliminarea unor grupe de drept economic numai pentru motivul că formează o unitate proprie.

În dreptul economic se cuprind toate măsurile legale privitoare la activitatea economică

de orice fel în cadrul unui stat și numai în acest cuprins se poate face un studiu de drept economic, care să poată forma un sistem, să se poată fixa caracterele principiile ale întregului drept economic aplicabile în toate formele de manifestare ale lui : drept care cuprinde mai multe grupe legate între ele prin unitatea mare a materiei din care fac parte și deosebite în amănunțele specifice lor.

Punctul de vedere al unui drept economic obiectiv este mai corect din punct de vedere al putinței alcătuirii unui sistem al dreptului economic. Plecând de aici și adăugând ideea de organizare ca origină a dreptului economic mai ales, putem lămurii cuprinsul dreptului economic în funcție de :

Ideea de politică economică urmărită și de obiectul asupra cărui se exercită reglementarea legală ca izvor de drept.

În acest înțeles al dreptului economic trebuie să deosebim măsurile legate direct de ideea urmărită și

pe cele care sunt cu un caracter general, indiferente de scopul urmărit și pornind din unele principii generale ale vieții economice și care rămân neschimbate :

în cadrul unui sistem economic și

în funcție de tendințele economice naturale ale omului.

Ca urmare la schița de cuprins a dreptului economic de mai sus, înseamnă că :

Ideea de politică economică este la temelia măsurilor legale privitoare la chestiunile economice ; orice măsură de drept economic în sens larg trebuie să țină seama de ceea ce se urmărește ca idee de politică economică.

Acest fapt trebuie lămurit prin două aspecte :

O unitate în legislația economică, care de fapt plecând de la mai multe organe în cadrul unui stat, are nevoie de un organ central care să asigure unitatea de idee nu numai în măsurile de ordin general dar chiar și în aplicarea lor. (Aici intervine ideea de plan economic asupra cărui vom insista mai departe).

= Ar însemna că dreptul economic este foarte relativ în funcție de o idee politică economică ce poate varia mult în cursul a puțin ani. Acest lucru însă nu este adevărat, pentru că în însăși schița de mai sus am arătat locul măsurilor de drept cu caracter permanent ; o idee de drept legată de forma evoluției morale a omenirii care nu se poate presupune a fi ușor

modificată, și însăși ideea de politică economică atunci când e supusă unor variațiuni continue nu este în stare să realizeze nimic. Un neam trebuie să ducă cu el o idee de-a-lungul unui șir lung de ani, de veacuri, conștient și urmărind puternic ideea.

Înlăuntrul ideii de drept economic, intervin principiile de drept care nu pot fi ocolite. Ele sunt stabilite :

prin tendința generală a dreptului general, civil, penal, comercial,

prin atitudinea etică și filosofică a dreptii în care el se naște.

Fără de acestea, idealul economic caută să găsească cea mai bună formulare a normelor astfel ca să se potrivească cu cele de mai sus. Viteza economică are însă o mult mai mare putere de adaptare, adică de schimbare, decât o are o formă guvernată de dreptul civil ori penal. Din cauza aceasta dreptul economic va putea depăși mai ușor normele generale de drept, în căutarea unor formule noi.

Pe de altă parte, în practică mai ales, normele referitoare la viteza economică suferă o continuă schimbare în problemele de amănunt, din care cauză trebuiesc lămurite principiile generale pentru a fi permanent prezente în normele de amănunt, ceea ce cere iarăși o ne schimbare a lor într-o perioadă cât mai mare.

Dar în practica alcătuirii normelor de drept economic, greutatea mare apare atunci când se caută potrivirea lui cu obiectul asupra cărui se aplică și care este foarte complex. Situația economică a unei țări, averile, mijloacele de producție, transport, capacitate de consum și nevoile reale de consum, caracterul populației unei țări și mai ales obiecturile înăseute într'un neam sunt toate determinante pentru felul cum trebuie alcătuită norma economică.

Dr. N. N. PETRA.

(Va urma).

Doi englezi de seamă despre imperialismul englez.

(Lloyd George și Norman Angell).

De Dr. H. P. P.

Sir Norman Angell, „unul din cei mai de seamă cunoscători ai politicii europene în Anglia“ (Prager Presse), scriitor, ziarist, redactor al revistei englezești „Foreign Affairs“ (Afacerile străine), membru al partidului laburist, din 1931 înobilat, redactor din 1905—1914 al ziarului „Paris-Daily Mail“ — a fost

premiat în 1933 cu marele premiu Nobel pentru lucrările sale de sociologie și politică. Mai cu seamă lucrarea sa „*Iluziile victoriei*“ (ap. în 1924) a făcut senzație (ca alta a lui Keynes). Tezele ei au fost discutate la timpul său și faptul că o instituție atât de importantă ca instituția Nobel, a găsit vrednic pe acela care lansase gândurile din „*Iluziile victoriei*“ să-l premieze, poate să îndemne pe cineva să cântărească argumentele și acum.

„Socialistul“ Norman Angell, înobilat între timp, cerea cu multă vervă o „*diviziune geografică a muncii*“, pentru ca Europa să fie salvată din impasul grozav în care ajunsese.

Sistem economic „transnațional“.

„O mare parte a populației Europei nu trăiește decât mulțumită unui sistem economic internațional sau — pentru ca să o spunem mai bine — *transnațional*. O mare parte a populației n'ar avea un nivel de viață mult mai superior aceluia al „cool“-ilor, de n'ar exista o cooperare economică între diferitele țări... Trebuie ca *Europenii* să-și pună unele întrebări și să clarifice unele chestiuni elementare... Problema este de a concilia drepturile naționale cu obligațiile internaționale... (și să ajungi la o) *disciplină*, când ai înțeles necesitățile economice...“

„...spuneam că *internaționalismul* este *ateismul* în politică și că singura doctrină care convine ființelor cu sânge roșu în vine este „naționalismul intens“, definit de colonelul Roosevelt, dar acest naționalism intens te obligă în practică să faci, cu orice preț, din unitatea politică o unitate economică tot atât de independentă, pe cât e posibil, de restul lumii“.

N. A. era împotriva acestui *șovinism englezesc*, fiindcă : „se prea poate că vom ajunge astfel să suferim de foame din cauza satisfacției patriotice (engleze) de a vedea pe străini, pe „boche“-i (germani) sau pe bolșevici, că suferă și mai mult“.

N. A. citează după Seeley, istoric reputat al Angliei, din opera acestuia : „*Expansiunea Angliei*“ : „*Naționalitățile nu pot fi menținute decât pe prețul unui anumit grad de internaționalism practic*. Dacă acest internaționalism nu este posibil, sunt condamnate micile naționalități. Deci internaționalismul, chiar și dacă nu este pentru toți membrii alianței ținta războiului, este — totuși — condiția succesului războiului“.

N. A. crie : „Se obișnuște a se spune că internaționalismul va fi imposibil câtă vreme oamenii vor păstra sentimentele lor de patriotism. Dacă este așa, după cum o cred, nu e apropiat timpul în care vor domni : pacea, libertatea și proprietatea : ele nu se vor realiza decât atunci când marile probleme ale vieții internaționale se vor prezenta spiritului oame-

nilor cu destulă evidență și energie, ca să determine transformarea ideilor și a sentimentelor". *)

„Egoism sacru” și „egoism luminat”.

...N. A. scria: ...„un scriitor francez (Barrés) a numit ura: „ura sfântă”, ura instinctivă și nepremeditată, lipsită de orice politică, de orice interes. N’ar fi adus egoismul (înțeleg *egoismul luminat*) Europa să fie nu numai mult mai sănătoasă în privința materială, dar și mai umană, atenuând antipatiile reciproce prin contact și colaborări, făcând să înțeleagă toți oamenii acest fapt evident, că *au lipsă unul de altul*? Nu există un *idealism anti-social*, după cum nu există un *idealism social*?... Dacă naționalismul prusac n’ar fi fost decât expresia unor apetituri grosolane, de cruzime și de opresiune, după cum am vrut noi să se facă a se crede în decursul războiului, n’ar fi primejduit el lumea” (fiindcă n’ar fi putut entuziasma masele).

În societățile animalelor, mai simple ca ale noastre, instinctul momentului poate să ajungă satisfăcător, dar societatea umană n’a putut să se conformeze, nu poate să dăinuiească și progreseze decât în virtutea unor *forțe morale superioare instinctului*.

„Noi (Englezii) deplasăm *atrocitățile* cu aceeași ușurință cu care ne schimbăm prietenii. Când trupele lui Pilsudski se luptau contra Rusiei erau ele cari comiteau toate ororile și din partea trupelor rusești nu primeau decât vești despre fapte eroice. Când Brusilof lupta sub comanda bolșevică publicau ziarele noastre engleze lungi rapoarte polone despre atrocitățile rusești... Rapiditatea surprinzătoare cu care ne schimbăm locul, transformând în câteva săptămâni pe dușmanii noștri în aliați și pe aliați în dușmani, are *ceva burlesc* în sine”.

„Ochelari morali” și „cerc vicios”.

„...Orbiți astfel de acești *ochelari morali* (ca la cai), nu mai vedem încătrău mergem și putem prea bine să ajungem la un abis... În decursul războiului am schimbat caracterul german într’o fel încât l-am așezat, *sub* umanitate și n’am avut destule epitete ca să aducem elogiul Francezilor. Mai puțin decât acum douăzeci de ani erau rolurile inversate: Francezii erau *câini turbați* și Germanii erau frații noștri de sânge.

*) Pe atunci (1922) predica arhiepiscopul din Canterbury: „E vorba să se amelioreze relațiile naționale și internaționale. În timp ce Soc. Naț. (!) se aliază cu tot ce este just, *mărinimos* și plin de *compătimire* pentru slăbiciunile omenești, lucrează astfel la viitoarea împărăție a dreptății lui Dumnezeu”. Arhiepiscopul din York declara că „bunăstarea unei țări include bunăstarea celorlalte”, căci altfel vine „falimentul culturii”. Episcopul din Birmingham cerea să se învețe „istoria și econ. politică în spiritul realităților”.

Ce-i asta? se întreba N. A. și ajungea la convingerea că este vorba de „lupte de canibali”.

Cita din... Sir Phillip Gibbs, care avea „la urma-urmei, aceeași judecată”: „Popoarele din toate țările sunt în mare parte responsabile pentru sângerarea europeană. Propunerile de pace, venite dela Papa, din Germania, din Austria, au fost respinse cu un dispreț pasionat și furios, denunțate ca fiind nește „comploturi”, de curse pacifiste. Ne aflăm într’un cerc vicios.

Despre „populația franceză”, scria N. A. că este un popor de 40 de milioane de indivizi care n’are tendința de a spori...

Avem, pe de cealaltă parte un grup învecinat de oameni, mai mare (Germanii), pe cale de sporire repede și ocupând un *teritoriu mai sărac și mai mic*. (N. A. socotește Franța cu coloniile sale). Acest grup de germani nu poate să trăiască pe acest teritoriu după nivelul vieții moderne decât cu ajutorul unei industrii puternic dezvoltate. Materiile prime *esențiale* au trecut în mâinile grupului celui mai mic. Acest grup mai mic, ca să se apere, ca să evite de a fi întrecut de număr, poate refuza materialul prim grupului mai mare și poate pretinde ca să nu se discute dreptul de a proceda astfel.

Putem noi crede că societatea din Occident poate rămânea stabilă dacă se bazează pe *astfel de fundamente morale*? Când îți propui să *salvezi Europa*, compusă din state libere și independente, cum spune d-l Asquith, poți neglija *trebuințele economice cele mai fundamentale*?”

Dar vine presa! Maiestatea Sa Presa „Jingoistă”.

Presă lordului Rothermere.

Ce scria N. A. despre moralitatea presei lordului Rothermere? „Este o anarhie morală, vrednică de *sălbatici*: o faptă săvârșită de altul este josnică și mârșavă, dar ajunge bună, când o săvârșesc Englezii”. „Dacă Germanii ar accepta cu indiferență invazia franceză, dacă ar vedea că li se ia independența și unitatea lor națională, fără de a opune vreo rezistență pasivă sau activă, numai să fie bine nutriți, de s’ar comporta astfel, i-ar disprețui însuși Rothermere. Ar vedea o probă în aceasta despre tot ce a spus contra lor mai înainte. Dacă nu rezistă — sunt lași; dacă rezistă — să fie omorâți...”

Este aceasta „un rest de mentalitate de *sălbatici*, care a dăinuit până la noi, începând din *vaga epocă a triburilor*”.

...Anumiți birocrați berlinezi, ne spune lordul Rothermere, sunt niște pușlamale. Ei bine... atunci împușcați câțiva lucrători din ținutul Ruhr-ului, alungați din Ruhr copiii din școlile lor, dispuneți să locuiască Negri în casele ținuturilor minate. Asta va aduce pe-depsirea... „Germaniei”!

Să nu se creadă, scria N. A. că spiritul de echitate este prea dezvoltat nici în Anglia nici în America!

Spiritul de echitate în America.

„Dispozițiile cele mai rele ale tratatului (dela Versailles) au fost *impuse* de sentimentul public; au fost inserate în tratat de *oameni de stat cari nu credeau*, ci cari voiau să satisfacă opiniile publice. Dacă politica președ. Wilson a eșuat, este — în parte — fiindcă opinia americană, *umană și internaționalistă* în 1916, ajunsese în 1919 rezoluț *șovinistă*, că reclama măsuri de constrângere, că a ajuns ostilă opinia publică americană *sforțurilor* președintelui Wilson. „Dacă ar fi încercat Wilson chiar numai de a aminti americanilor scopul final al războiului, ar fi fost tratat drept „*pro-german*“ și ași fi văzut întreagă presa șovină că pretinde ca „*clica*“ sa îmbătrâniță, din jurul său, să fie „*curățată*“.

Dar ce „*manifest*“ adresase „*Liga Asociațiilor Națiunilor Libere*“ (League of Free Nations Associations) președintelui Wilson la plecarea sa în Europa, manifest subscris de un mare număr de intelectuali, oameni de afaceri și lideri *Socialiști* din Statele Unite? Ce se spunea în „*manifest*“? „*Dacă după războiu anumite state se găsesc excluse dela mare; dacă populații pe cale de dezvoltare rapidă se vor găsi excluse dela materiile prime indispensabile pentru bunăstarea lor; dacă privilegiile aparținătoare unor anumite state asupra unor teritorii de peste mare.*

aduc statele mai puțin puternice în o situație de inferioritate — se vor fi provocat din nou competițiile (aspirațiile) politice, cari — în trecut — au contribuit așa de mult să provoace războiul și constrângerea popoarelor mai puțin numeroase. Nu se va fi realizat idealul conceput, despre o securitate legală și de șanse egale pentru toate națiunile.“)

În privința imperialismului are N. A. citate remarcabile.

N. A. citează, dintr'o operă „*clasică în privința problemei cărbunelui*“, a lui *Stanley Jevons*, scrisă în 1865, pasagiul următor, imnul de laudă adus *imperialismului englez*: „Șesurile Americii de Nord și ale Rusiei sunt câmpurile noastre de grâu. Chicago și Odesa sunt grânarele noastre, Canada și Țările Baltice sunt rezervele noastre de lemn; oile noastre sunt în Australia, cirezile noastre de boi se află în Argentina și în Estul Statelor Unite; Peru-ul ne trimite

) Fiind în America, la un congres, alt premiat englez cu premiul Nobel, *H. G. Wells*, scria despre poporul german, ca despre un popor „*cinstit, harnic și inteligent*“. „Nu se poate nimici un astfel de popor, nu este cu puțință să-l ștergi de pe hartă, dar e posibil să-l ruinezi economicște și din punct de vedere social. Dar dacă este ruinată Germania — se va ruina cea mai mare parte a Europei“. (Wells, în 1922!).

argintul său, aurul Africii de Sud și al Australiei curge gărlă în Londra, Hindușii și Chinezii cultivă ceaiul nostru, cafeaua noastră, zahărul nostru, mirodeniile noastre cresc în Indii, Spania și Franța sunt vițele noastre de vie, coasta mediteraneană este livada noastră; plantațiile noastre de bumbac, cari multă vreme erau situate în Sudul Statelor Unite, se întind acum în toate regiunile calde ale pământului“.

N. A. aduce concluzia :

„Noi (Englezii) putem ținea pe Germani, la distanță, nu numai de nucile de cocos și de fosfați, ci — la trebuință — de toate resursele *a mai mult de jumătatea globului pământesc*. Dar nou-născuții sunt, *totuși, aici!* Ce-o să ne facem? Vrem noi să spunem Germanilor: suntem victorioși. Noi avem flota. Franța își are armata; în ce ne privește pe noi, doi, *stăpânim virtual cea mai mare parte a finiturilor necivilizate ale globului*. Rămâneți *afară, la poartă*; în privința nou-născuților — nu ne privește; cu noi să nu discutați așa ceva... Fie, dar copiii sunt *aici*, cu toate acestea și — în urma ipotezei critice mele — copiii aceștia n'au pâine. Vrem noi ca acest popor al Europei centrale, atât de tare organizat, atât de aproape de noi, ca rasă, ca religie și chiar ca civilizație (în pofida tuturor trâncănelilor de războiu), să-și trateze copiii-noi-născuți *cum tratezi, câteodată, cu pisicii unei pisici?*“

De aceea, trăgea concluzia în 1924, N. A.: „Nu era necesar să fii competent special în economia politică pentru ca să-ți dai seama că o *Germanie ruinată n'ar fi fost în stare să plătească marile indemnități ce i se pretindeau*. Și — *totuși* — *oameni foarte instruiți au fost prada acestor erori*“.

Încă trei citate elocvente:

Lloyd George, în vorbirea sa din *Londra*, 3 XII. 1909:

„*Noi avem jumătate din comerțul mondial. Iar Germania? Conced că o treime sau a patra parte a traficului maritim îi servește exportului și anume în mare măsură exportului de mărfuri germane, noi însă ducem cu noi produsele lumii întregi. Nu putem fi asemănați cu Germanii. Noi suntem comisionarii lumii, bancherii lumii, suntem comercianții lumii întregi*“...

Lloyd George, în vorbirea sa din *Falmouth*, 10 I. 1910:

„*Aceste cinci fapte concrete trebuie să le întâpărim (ca cu ciocanul) contrariilor noștri: cel dintâi: că vindem de locuitor al populației noastre de două ori atât cât Germania, de patru ori cât Americanii, pe lângă toate legile ocrotitoare ale lor; 2. Tonajul nostru maritim este de 4 ori, de 8 ori și de 12 ori mai mare ca al Germaniei, al Franței și al Americii; 3. Salariile noastre muncitorești sunt mai urcate ca în*

orice altă țară și 4. Alimentele din țară sunt mai ieftine. 5. Anglia este cea mai bogată țară. Țara aceasta este predestinată pentru comerțul liber. Germania? Câte porturi are Germania? Are literalmente numai un singur port, într'adevăr mare (Hamburgul). Afară de aceea află de alte țări: de porturile dela Antwerpen și Rotterdam. Noi suntem un stat maritim mare, care își întinde brațele lumii întregi, spre Nord, Sud, Est și Ost.

* * *

Lloyd George, în 1925, într'un art. trimis la „United Press Association“: „Antipatii și prejudecăți de rasă se așază prin rivalități comerciale acute. *Invidia negustorească și concurența între națiuni* a lumii moderne este un fruct al ultimilor o sută de ani. *Concurența comercială vehementă* între Anglia și Germania și-a avut partea sa la ura din care s'a zămislit spiritul războinic.

Același proces se petrece acum în Est, unde o Japonie foarte tare industrializată care și-a însușit toate descoperirile economice ale Vestului și care dispune de puteri de muncă ieftine, nelimitate, o astfel de Japonie concurează cu Vestul... N'are nici un sens să te năcăjești (de dezvoltarea industrială etc. din Orient). În năcaz ești nedrept. Dacă marile puteri (europene) sunt înțelepte și cu răbdare, nu cred că se va putea așezea o primejdie serioasă dela o alianță a raselor galbene. Adecă, acum: nu. Firește, **dacă** puterile nu vor trata problema cu înțelepciune și *fair*, dacă nu vor privi stările de fapt în față și dacă nu vor face:

Concesii prejudiciabile și dorințelor îndreptățite, atunci se va putea prea bine să se dospească un nou războiu inevitabil în cazanul vrăjitoresc. E vechea luptă între putere și **fair play** (procedeu leal), între puterea brutală și între drept, între pofta de dominație și între frățietate... cu alte cuvinte: între

păgânism și creștinism.*) Cine va învinge în lupta aceasta?*

In atenția publicațiilor periodice.

Comisia de verificare a publicațiilor periodice și Serviciul central al cenzurii presei, comunică:

Deși s'au adresat numeroase invitații către publicațiile periodice și îndeosebi celor din provincie, s'a constatat că acestea nici până acum nu s'au conformat înaltului Decret Nr. 1507/1938, referitor la depunerea actelor necesare apariției lor.

*) Papa cerea în „numele Bisericii (în 1941): „Înlăturarea deosebirilor prea mari în domeniul economic, astfel ca toate statele să dispună de mijloace de trai omenești“.

În consecință, se dă publicațiilor respective ca ultim termen pentru depunerea actelor cerute în menționatul Decret, 15 August 1942.

Publicațiile cu tiraj mai mare decât 7500 exemplare vor înainta și actul de constituire în societate anonimă.

Publicațiile cari nu se vor conforma până la 15 August a. c., acestei hotărâri, se vor considera suspendate, pe data de mai sus.

Șeful cenzurii presei:

Maior-magistrat, ss. *D. D. Athanasiu*.

Adunarea generală a societății de asigurare „Prima Ardeleană“.

Prima societate românească de asigurare din Transilvania și-a ținut a 30-a adunare generală Sâmbătă, 25 Iulie a. c., în birourile refugiatului ei temporar din Sibiu, Piața Unirii Nr. 1, în prezența majorității impunătoare a acționarilor și sub președinția d-lui Ștefan Boer, președintele Consiliului de administrație, notar fiind d-l Dr. I. C. Mator, directorul societății.

Adunarea generală a aprobat cu unanimitate darea de seamă a Consiliului de administrație și a dat descărcare atât Consiliului de administrație cât și Comitetului de cenzori. S'a aprobat de asemenea distribuirea unui dividend de 7%.

Procedându-se la alegerea Consiliului de administrație, a fost reales vechiul Consiliu în persoanele d-lor: Ștefan Boer, Dr. Ioan Lupăș, profesor universitar și membru al Academiei Române, Alexandru Romalo, directorul general al Societății Române de Asigurări Dacia-România, și Dr. Mihail Velicu, directorul general al Băncii „Albina“, iar pentru complectarea Comitetului de cenzori a fost ales d-l Dumitru Bârsan, dirigintele sucursalei din București a Băncii Albina.

Din cuvintele d-lui președinte Ștefan Boer, Adunarea generală a rămas adânc impresionată de cifra totală a despăgubirilor ce aceasta primă și unele societate românești le-a plătit în cursul alor 30 de ani de activitate și care s'a ridicat la aproape o jumătate miliard de lei, drept dovadă a rolului și rostului ei național economic.

D-l Dr. Ilie Beu, președintele Băncii „Albina“, a prezentat recunoștința acționarilor față de întemeietorul și mentorul societății, d-l Ion I. Lapedatu, cărui i s'a trimis o telegramă omagială din partea adunării generale, precum și vtile mulțumiri ale acționarilor față de conducerea d-lor

Directorii Dr. I. Crețu și Dr. I. C. Mator, precum și fața de organele societății, cari în aceste vremuri grele au reușit totuși să prezinte rezultatele atât de excelente pe cari le-am publicat în numărul trecut al revistei noastre.

Suplimentul zilnic al revistei „Finanțe și Industrii” Anul I, Nr. 129.

Câte bănci funcționează în România.

O recentă statistică oficială arată că la sfârșitul anului 1941 funcționau în România 288 bănci active, totalizând un capital de 5.073 milioane Lei și fonduri de rezervă de 2.362 milioane Lei.

Aceste bănci se împart, după mărimea capitalului, în trei categorii și anume:

CAPITALUL	Numărul băncilor	Totalul capitalurilor (mil. Lei)	Totalul rezervelor (mil. Lei)
Până la 10 mil. Lei	209	895	283
Dela 10 la 60 mil. „	62	1.528	498
Peste 60 milioane „	17	2.650	1.581
Total...	288	5.073	2.362

Bursa

pe timpul dela 14. VII—27. VII 1942.

La începutul ciclului s'a constatat o învioreare în toate sectoarele afară de petrol. Valorile cu venit fix au fost staționare. Au câștigat la curs „Urbane București” de 10⁰/₀ un punct. „Renta Unificată” și „Urbane București” noi, câte 1/2 punct. La petrolifere numai „Creditul Minier” a înregistrat un plus de 25 puncte. La alte hărți industriale volumul de circulație a sporit. Urcări mai substanțiale au înregistrat: „Mica” dela 1000 la 1060 — „Nitrogenul” dela 620—680—

La 16. VII. Acțiunile au fost mai căutate decât rentele. Dintre aceste au fost cerute „Exproprierea”, „Consolidarea”, „Reîntregirea” și „Urbane București” noi, aceste din urmă trecând dela 63³/₄ la 64¹/₂. Bancarele și petroliferele au fost staționare.

Hărțile industriale au fost bine dispuse câștigând mici plasuri. „Mica” și „Reșița” au înregistrat urcările cele mai mari, prima cu 60, iar a doua cu 30 (dela 770—800) puncte.

La mijlocul ciclului s'a observat o învioreare la acțiunile industriale. Au fost ferme Rentele Unificate, deoarece statul face cumpărări în vederea amortizării

anuale. Acțiunile petrolului câștigă în volum. Creditul Minier trece dela 1025 la 1210. Industrialele Mica, Letea, S. R. D., Nitrogen câștigă 50—70 puncte.

După vacanța bursieră dela 17—21, bursa a arătat o mai mare activitate. Efectele au fost susținute, realizând următoarele urcări: „Inzestrarea” (titluri mici) 68—70; „Renta Unificării 4⁰/₀” dela 56³/₄—57¹/₄. Urbane București câștigă 1 punct. Acțiunile au fost staționare și volumul de afaceri redus. Numai Gaz Metan trece dela 1525 la 1700.

Cătră sfârșitul ciclului bursa a devenit calmă. Rentele au mai înregistrat urcări de 1—2 puncte, afară de „Reîntregirea” care a dat înapoi cu 1/2 punct, datorită afluenței vânzătorilor de titluri mărunte.

Acțiunile Gaz Metan se urcă la 1760. Creditul Minier 1025—1140; S. R. D. câștigă 50 puncte (dela 3000—3050). „Inzestrarea” (mari) 79—79¹/₂, „Renta consol.” 46¹/₂—46³/₄. Târgul de acții bine cercetat, dar fără diferențe apreciable.

CRONICA.

Impozitul la mobilier pentru dobânzi.

Prin art. 23 pct. 4 lit. b) se precizează că sunt impozabile la mobilier dobânzile cuvenite depozitelor de sume de bani la vedere, sau cu scadență, cum și soldul creditelor de dobânzi, la conturile curente la bănci.

Pentru depozitele, depunerile și conturile curente la alții, decât la băncile și instituțiile de credit, impozitul va fi calculat asupra unei dobânzi anuale de 5⁰/₀, pentru creanțele comerciale, și 4⁰/₀ pentru creanțele civile, ori de câte ori în aceste creanțe nu se prevede nicio dobândă, ori se prevede o dobândă mai mică.

Cum din diferite cereri adresate ministerului de finanțe s'a constatat că unele întreprinderi nu înțeleg să plătească impozitul mobilier la anumite depozite de bani, considerându-le ca neimpozabile, s'a dispus ca la orice sumă cu care figurează creditați acționarii unei societăți și care reprezintă cuantumul dividendelor neridicate, se datorează impozit mobilier în conformitate cu dispozițiile art. 23 pct. 4.

Prelungirea termenului pentru prezentarea acțiunilor la încrustare. Pentru societățile pe acțiuni, care — deși au achitat impozitul proporțional prevăzut de art. 14 § 1 din legea timbrului aferent acțiunilor, — nu s'au prezentat cu acțiunile spre încrustare în termen de 3 ani dela constituirea societății sau dela majorarea capitalului, ministerul de finanțe a hotărât să le acorde un ultim termen până

la data de 1 Septembrie 1942 pentru prezentarea acțiunilor la încrustare.

La acțiunile neprezentate spre încrustare până la această dată, impozitul se va considera prescris conform dispozițiilor art 14, § 1 din legea timbrului și va trebui achitat din nou.

Academia română de agricultură. Sub auspiciile ministrului de agricultură d-l A. Pană, s'a înființat Academia română de agricultură. A fost ales de președinte d-l C. Garoflid, dar acest post de onoare a și devenit vacant în urma decedării meritosului titular, fost președinte al sindicatelor agricole. Vicepreședinți sunt d-l min. Pană; prof. Gh. Ionescu-Sisești; Al. Ciuca. Secretar general N. Saulescu.

Este chiar de mirat, cum într-o țară agricolă ca a noastră, ideea unei academii agricole să nu fi fost realizată până acuma. Dorim noii instituții vieață lungă și rodnică.

Societăți noi. S'au înființat în ultimele săptămâni: „Ruberoid“ S. A. pentru fabricarea de carton bitumenaț, București, cu un capital de Lei 11 mil., cu participarea de Lei 4.950.000 a societ. „Ruberoid-Werke“ A. G. Hamburg.

„Angrotext“, S. A. București, cu Lei 4 mil. pentru comerțul en gros și en detail de produse textile.

Uzinele Reșița. Plata dividendei pe a. 1941 (cup. Nr. 18) a început la 17 Iulie 1942. Plata se face imediat după depunerea actelor pentru verificarea originii etnice a acționarilor, la sediul societății, Str. V. Alexandri 4, București. Dividenda este de Lei 52.50 net de acțiune pentru persoane fizice și Lei 56 net pentru societăți anonime române.

Monete metalice. Ministerul de finanțe a primit prin decret-lege învoirea de a pune în circulație o cantitate nouă de monete metalice în valoare de Lei 16 miliarde.

Comerțul extern. Într-o ședință a Consiliului de miniștri s'a examinat chestia schimburilor cu străinătatea. Prin măsuri potrivite se va urmări o reîntregire a stocurilor de marfă existente. Guvernul speră a obține aceasta prin concentrarea comenzilor, coordonarea și supravegherea lor prin oficii speciale de stat. Se va asigura rapiditatea importului și exportului pentru delăturarea combinațiilor speculei.

Coordonarea nu va exclude valabilitatea contractelor particulare existente. Înlăturarea interpușilor

cari dețin și azi grosul operațiunilor, va limpezi și situația pieții și a prețurilor.

Retragerea monetelor de Lei 250 — cu efigia Regelui Mihai I, se va efectua, înlocuindu-se cu noi monete de argint de Lei 200 — în valoare totală de 6 miliarde lei. Monetele vechi circulă până la 30 Septembrie a. c.

Diferințe de curs. Ministerul de finanțe a aprobat ca diferențele de curs rezultate din reevaluarea de titluri ce sunt contabilizate la bănci în contul „Diferințe de curs nerealizate la portofoliul de titluri“, să nu fie impuse decât odată cu beneficiul anului când devin efective, adică atunci când sunt realizate, dar numai în măsura în care aceste diferențe nu capătă între timp altă destinație.

Societatea Națională de Caz Metan sporește capitalul ei de la 600 la 700 mil. lei cu valoarea nominală de Lei 500 — de acții plus Lei 40 — cheltuieli de emisiune.

Ministerul de finanțe a decis că dividendele neridicate de acționari sunt supuse impozitului mobilier și deci sunt a se plăti după ele impozitele aferente.

Constantin Garoflid, fost ministru al agriculturii, a murit de curând după scurte suferințe în locuința sa din București.

Remunerația cenzorilor. Se discută din nou remunerația cenzorilor, pe baza că Ministerul Muncii a fixat remunerațiuni minimale pentru cenzorii membri ai Corpului Contabililor. Aceasta ar fi o modificare a funcțiunii de cenzor față de dispozițiile Codului Comercial, deoarece remunerația lor este rezervată exclusiv adunării generale. Inovațiunea duce totdeauna la revizuirea sistemului de control al societăților anonime. În legătură cu aceasta se mai susține că s'ar crea astfel două categorii de cenzori, una cea veche de cenzori-asociați și cenzori-contabili recunoscuți de lege, și cea nouă de care e vorba, și că nu e bine să dispară caracterul de delegat asociat al cenzorilor, deoarece își pot pierde independența în obiectivitatea funcției lor.